

## Силабус курсу

### Психологія педагогічного конфлікту

**Освітній ступінь:** третій рівень вищої освіти

**Галузь знань:** 05 Соціальні та поведінкові науки

**Спеціальність:** 053 Психологія

**Освітньо-професійна програма** «Психологія»

**Кількість кредитів** – 3

**Рік підготовки, семестр** – 2 рік, 2 семестр

**Компонент освітньої програми:** вибіркова

**Дні занять:** згідно з розкладом занять, ауд. 225

**Консультації:** Очні консультації: понеділок: 14.20 -15.40, ауд. 228.

Онлайн-консультації: у viber групі курсу кожного дня з 15-00 до 16-00.

**Мова викладання:** українська



<b>Керівник курсу:</b>	Радчук Галина Кіндратівна, доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри психології розвитку та консультування
<b>Контактний телефон викладача:</b>	+380673324555
<b>E-mail викладача:</b>	radchuk@tnpu.edu.ua
<b>Сторінка викладача</b>	<a href="http://tnpu.edu.ua/faculty/psychped/radchuk-galina-k-ndratyna.php?clear_cache=Y">http://tnpu.edu.ua/faculty/psychped/radchuk-galina-k-ndratyna.php?clear_cache=Y</a>
<b>Сторінка курсу в Moodle</b>	<a href="https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=1136">https://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=1136</a>

#### Анотація дисципліни

У навчальних планах ОНП «Психологія» дисципліна «Психологія педагогічного конфлікту» є вибірковою навчальною дисципліною, яка має забезпечити формування необхідних теоретичних знань та практичних умінь майбутніх фахівців.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія педагогічного конфлікту» є формування у студентів системи умінь попередження та конструктивного вирішення педагогічних конфліктів на підставі осмислення природи конфлікту, його видів, структури, динаміки протікання у навчально-виховному процесі. Курс спрямований на розвиток у студентів здатності обирати доцільний спосіб конструктивного розв'язання конфліктів у різних педагогічних ситуаціях; проводити переговори, фасилітацію, медіацію для розв'язання конфлікту; застосовувати необхідні шляхи розв'язання конфлікту з різними суб'єктами педагогічного процесу та дітьми різного вікового періоду.

## Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
<b>Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми розвитку сучасної освіти</b>		
1	Тема 1. Актуальні проблеми розвитку сучасної освіти	Знати світові тенденції розвитку сучасної освіти. Здійснювати психологічний аналіз сучасного процесу навчання та виховання. Вміти порівнювати характеристики традиційної та гуманістичної парадигм навчання.
2	Тема 2. Психологічні засади оптимального педагогічного спілкування	Визначати поняття педагогічне спілкування, його структуру. Аналізувати основні показники оптимального педагогічного спілкування. Визначати індивідуальні стилі педагогічного спілкування та критично осмислювати основні типи педагогічної взаємодії.
3	Тема 3. Педагогічні стереотипи	Знати про педагогічні стереотипи та їх вплив на особистісний розвиток учнів. Критично аналізувати негативні та позитивні педагогічні установки.
<b>Змістовий модуль 2. Психологічні засади управління педагогічним конфліктом</b>		
4	Тема 4. Поняття, структура та особливості педагогічного конфлікту	Знати та розуміти предметну область та специфіку професійної діяльності психолога-медіатора. Вміти аналізувати особливості виникнення, протікання та розв'язання педагогічних конфліктів з молодшими школярами, з підлітками та зі старшокласниками
5	Тема 5. Управління педагогічними конфліктами	Знати основні принципи успішного вирішення педагогічних конфліктних ситуацій. Вміти використовувати опорні схеми для вирішення педагогічних конфліктних ситуацій. Визначати алгоритм поведінки вчителя в конфліктних педагогічних ситуаціях.
6	Тема 6. Стратегії вирішення педагогічних конфліктів у середовищі вищої освіти	Знати стратегії вирішення педагогічних конфліктів в середовищі вищої освіти. Аналізувати стилі поведінки в конфлікті «суперництво», «співробітництво», «компроміс», «уникання», «приспосовання». Знати умови конструктивного вирішення педагогічного конфлікту та ефективної поведінки викладача в конфліктній ситуації зі студентами
<b>Змістовий модуль 3. Особистість вчителя як чинник виникнення конфліктних ситуацій</b>		
7	Тема 7. Я-концепція вчителя	Аналізувати вплив позитивної Я-концепції вчителя на психічний та особистісний розвиток учня. Аналізувати вплив негативної Я-концепції педагога на психічний та особистісний розвиток учня. Вміти проводити психологічне консультування вчителів з негативною Я-концепцією.
9	Тема 8. Професійне вигорання вчителя	Визначати сутність поняття про „синдром вигорання”, професійне та емоційне вигорання у роботі вчителя. Аналізувати причини та рівні професійного вигорання вчителів. Вміти виявляти симптоми емоційного вигорання педагогів.

9	Тема 9. Психодіагностичне дослідження конфліктологічної компетентності вчителя	Знати основні психодіагностичні підходи у дослідженні особистості вчителя. Вміти проводити психодіагностичне обстеження конфліктологічної компетентності педагога з використанням комплексу психодіагностичних методик. Вміти формувати програми професійного і особистісного розвитку педагога.
10	Тема 10. Розвиток педагогічної комунікативної компетентності	Вміти використовувати «Я – висловлювання» у педагогічному спілкуванні в процесі управління конфліктними ситуаціями. Вміти розвивати фасилітативні уміння та уміння діалогічного педагогічного спілкування у вчителів.

### Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	<b>Загальні компетентності</b>
<b>ЗК4</b>	Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	<b>Фахові (спеціальні) компетентності</b>
<b>СК5</b>	Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним
<b>СК9</b>	Здатність проектувати, оптимізувати та оцінювати якість навчально-виховного процесу та освітнього середовища на засадах гуманізації та гуманітаризації.

### Програмні результати навчання

<b>ПР7</b>	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів.
------------	---

### Основні джерела

1. Аносов І. П., Яремчук С. В., Молодиченко В. В. Психологічні основи педагогічного спілкування. Астамір-В, Інститут сучасного підручника, 2007. 272 с.
2. Ващенко І. В., Кляп М. І. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Мукачево: Вид-во ЗакДУ, 2011. 350 с.
3. Войнович М. В. Конфлікт у навчальному закладі (управлінські і педагогічні конфлікти). *Директор школи*. 2001. №15. С.13.
4. Волкова Н. П. Конфлікти у педагогічному колективі закладу вищої освіти: причини виникнення та шляхи запобігання. *Вісник університету імені альфреда нобеля.серія «педагогіка і психологія». педагогічні науки*. 2019. № 1 (17). с. 113–123.
5. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 256 с.

6. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Конфлікти в освітньому середовищі: діагностика та практика вирішення: навчально-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 92 с.
7. Гірник А. М. Основи конфліктології: навч. посіб. Київ : Києво-Могилянська академія, 2010. 222 с.
8. Джелалі В. О., Джелалі О. В. Психологія вирішення конфліктів: навч. посібник. Харків: Р.И.Ф., 2006. 318 с.
9. Дурманенко Є. А. Конфлікти в педагогічному середовищі [монографія]. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту імені Л. Українки, 2004. 287 с.
10. Калаур С. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до розв'язання конфліктів у професійній діяльності : монографія. Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2018. 455 с.
11. Карамушка Л. М. Попередження та подолання конфліктів в установах середньої освіти. Київ : Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України, 1994. 53 с.
12. Коваль Р. Шкільна служба розв'язання конфліктів: досвід упровадження. Посібник. Київ: Видавець Захаренко В. О., 2009. 168 с.
13. Радчук Г.К. Становлення асертивності студентів як чинник попередження професійного вигорання у майбутніх фахівців. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2016. Вип. 1. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadprn\\_2016\\_1\\_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadprn_2016_1_10) Vnadprn\_2016\_1\_10 (2).pdf
14. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: метод. рек. / заг. ред. В. Г. Панок , К. Б. Левченко. Київ: МЖПЦ «Ла Страда — Україна», 2014. 84 с.
15. Тарасович Н. М. Використання технології „Я-висловлювань” у розв'язанні педагогічних конфліктів /Збірник наукових праць Полтавського держ. пед. у-ту. Сер. Педагогічні науки. Вип. 6. Полтава, 2005. С. 108 – 115.
16. Теслюк В. М. Індивідуальний стиль педагогічного спілкування викладача: теоретико-методичний аспект : монографія. Київ : Вид-во Ліра-К, 2016. 214 с.
17. Федорчук В. М. Соціально-психологічний тренінг „Розвиток комунікативної компетентності викладача”: Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2004. 240 с.
18. Cloke K. *Mediating Dangerously: The Frontiers of Conflict Resolution*. San Francisco: Published by Jossey Bass, 2001. 272 p.
19. Deutsch M. *Constructive Conflict Resolution: Principles, Training and Research*. *Journal of Social Issues*. Vol. 50. № 1. 1994. P. 13–32.
20. Dues M. *The Art of Conflict Management: Achieving Solutions for Life, Work, and Beyond*. The Great Courses, 2013. 544 p.
21. Pipere A., Veisson M., Salite I. Developing research in teacher education for sustainability: UN DESD via the Journal of Teacher Education for Sustainability. *Journal of Teacher Education for Sustainability*. 2015. 17 (2). P. 5–43.
22. Rashidi N., Meihami H. Addressing Cultural Identity through Negotiation: Analysis of Student-teacher authored Narratives. *Journal of Teacher Education for Sustainability*. 2017. Vol. 19, no. 2. P. 21–35.
23. Suleimenova A. Emotional, Ivanova O. Competence and Individual Style of Action of Future Teachers of Higher Education in the System of Education for Sustainable Development. *Journal of Teacher Education for Sustainability*. 2018. Vol. 20, no. 2. P. 44–63.

**Визначені рамки дисципліни**

• **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

• **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише підготовки практичних завдань у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрядження із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

• **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять як правило є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи аспіранта) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання бакалаврів також здійснюється в он-лайн режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно з графіком.

• **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного і модульного (60 балів), та підсумкового оцінювання (наприклад, екзамен не більше 40 балів). При цьому враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання завдань. Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до заліку.

### Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1 – 3): опитування під час занять, тести, завдання, обговорення ситуацій	10
Модуль 2 (теми 4 – 6): усне і письмове опитування, кейси, аналіз конфліктних ситуацій, тести	25
Модуль 3 (теми 7 – 10): усне і письмове опитування, аналіз конфліктних ситуацій, творчі завдання, тести, питальники	20
ІНДЗ – робота з кейсами	20
Підсумковий контроль – тести двох рівнів складності та творче завдання	25
Всього	100

## Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	<b>A</b>	відмінно	зараховано
85-89	<b>B</b>	добре	
75-84	<b>C</b>		
65-74	<b>D</b>	задовільно	
60-64	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно підвищиться, якщо аспірант попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як методика викладання психології у вищій школі, гуманістичні технології освіти.

### Формат дисципліни

Змішаний (blended) – дисципліна має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання. Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються інформаційно-комунікаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п.

До силабусу також готуються матеріали навчально-методичного забезпечення:

- навчальний контент (розширений план лекцій, презентації, відео);
- тематика та зміст семінарських занять, ІНДЗ;
- завдання для підсумкового контролю (тести);
- електронне навчання в системі Moodle.